

VWV

LOGS VERBAND.

[illegible]

DOSSIERNo.: OD 507

NAAM: LOGOS VERBAND

Uit		In	Uit		In	Uit		In	Uit		In
Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum
5/11	B. #.	9.11. '16.									
	Dijk										
11-12-46	B.	24 Jan. '47									
12/3	4	12/3.									
14/5	4	16/5									
12 JAN. 1961	PC	12 JAN. 1961									

MINUTENBLAD

DOSSIER No. OD 507

NAAM: LOGOS VERBAND

DE KAMV FILEN

I N H O U D S O P G A V E

[illegible]

DOSS. No.: 507
 CRT.: WAARH. DORDR.
 DATUM: 25-5-47
 PAR.: _____

OD Logosverband.

Lezing door Ds. Börger
 A.s. Woensdagavond vervolgt Ds. J. Börger te 8 uur zijn serie lezingen voor het Logosverband.

Persarchief B
 1947.

Bijgaand courantenknipsel
 op te leggen bij het daarop
 vermelde OD/PD no.: **507**

Aan ACD.

13 MEI 1947

POLITIE GOUDA

Ra. B. no. 963.



Volgno.

6 MAART '47

ACD/ 11769

R A P P O R T.

-O-O-O-O-O-O-O-O-O-

507
Rapport, betreffende een op 24 Februari 1947 gehouden vergadering in logosverband waar Ds. Börger sprak over "Wat komt er na het nationaal-socialisme".

Ik, Arie Cornelis Pieter Quist, rechercheur van Politie te Gouda, tevens onbezoldigd rijksveldwachter, verklaar het navolgende:

P/2000
Op 24 Februari 1947 om 19 $\frac{1}{2}$ uur is er in de zaal van Kunstmin aan de Boelekade te Gouda een vergadering gehouden in Logosverband, waar als spreker optrad Ds. Börger, die sprak over: "Wat komt er na het nationaal-socialisme?".

Ik, rapporteur, ben op genoemde vergadering aanwezig geweest. Er waren ongeveer 250 bezoekers. De spreker was gematigd en de vergadering verliep rustig. Zie omtrent het gesprokene het verslag van de Goudsche Courant van Dinsdag, 25 Februari 1947, hetwelk bij dit rapport wordt gevoegd.

GOUDA, 26 Februari 1947.
De rechercheur van politie,

Gezien en doorgezonden aan
den Centralen Veiligheidsdienst
te 's-Gravenhage.
De Plv. Commissaris van Politie,

W. Beekman.

A.C.P. Quist.

STADSNIEUWS

IK-GEEST VAN MENS
FATAALDs. Börger: Wat komt er na
het nationaal-socialisme?

Ds. J. Börger, die gisteravond voor een vrijwel geheel bezette Kunstminzaal sprak over „Wat komt er na het nationaal-socialisme“, begon met te zeggen, dat het stellen van die vraag alleen dan zin heeft indien aangetoond wordt wat er na-komen moet, daar het anders een soort waarzeggerij gaat lijken, terwijl het niet zijn bedoeling was iets te voorspellen. De conclusie van den Fransen premier „waar we naar toe gaan weet ik niet, maar dat we er hard naar toe gaan, weet ik wel“, vond spreker nog zo gek niet; er is onder de mensen een besef, dat 't ergens naar toe gaat en misschien kan niemand zeggen waar naar toe, maar als uit een instinct probeert men toch die gang van zaken te stuiten. Dat wat vooraf ging, het nationaal-socialisme, kenschetste ds. Börger als een verschijnsel. Dit verschijnsel duidelijk maken, achtte hij niet zo eenvoudig, omdat de mensen, in het algemeen gesproken, zichzelf niet kennen en het daarom voor velen is alsof de verschijnselen in de wereld van buiten af, gedirigeerd door een hogere macht, op hen toekomen.

Dat is ook de mening van velen inzake het nationaal-socialisme, hetgeen spreker bestreed. Met verwijzing naar Goethe's „die Weltgeschichte ist das Weltgericht“, betoogde hij, dat de mensheid zelf over zich brengt, wat over de mensheid komt.

Voortgaande behandelde spreker de betekenis van de namen van het verschijnsel. Fascisme betekent samenbundeling, zei hij, doch wat nationaal-socialisme beduidt is niet zo duidelijk, want socialisme vooronderstelt gemeenschapszin en nationalisme sluit gemeenschap uit, want het betekent dat een volk zich beschouwt als iets op zichzelf, met uitsluiting van de andere volken. Zo gezien is de naam dus onzin. Het kan evenwel ook betekenen dat één volk, als natie, het socialisme bedoelt. Welke van die twee betekenissen het woord had zei spreker niet te weten, maar dat het bedoeld was als nationalisme stond voor hem vast; want het was alles Duits wat de klok sloeg en alle andere naties zouden geen naties meer zijn, of slechts naties bij de gratie van de natie. Als destijds alle mensen „neen“ hadden gezegd bij het gebazel van het mannetje in Duitsland, was dat een mannetje gebleven, maar het heeft gehoor gegeven en tenslotte werd dat mannetje een man. Dat mannetje, zei ds. Börger, was gek en die operette-directeur in Italië was ook niet goed wijs. Maar dat er een effectieve gek aan het roer zat en de rest om hem heen niet zo veel verstand had, noemde hij niet toevallig; want, merkte hij op, wat zich op zij laat dringen heeft er de aanleg voor op zij gedrongen te worden.

Individualisme

Het wemelt in de wereld van geleerden en evenzeer van principes en er komt een verschijnsel zo onwijs en onaanvaardbaar mogelijk en dit drukt alles in elkaar, niets blijkt er tegen opgewassen, zelfs het intellect, allen gingen op zij voor dat werkloze schildertje met zijn lege kop. Dit, de hele wereld opgrijpende verschijnsel, schilderde spreker als de toespitsing van een zaak, die al eeuwen aan de gang is geweest en die zaak kunnen we noemen, zei hij, het individualisme ten voeten uit, oftewel de mens zelf. Dat mannetje ging al lang in de mensheid om, tot hij opkwam en de mens vertegenwoordigde, zijnde de geest van het individualisme, oftewel „ik ben ik“. Het verschijnsel is reeds begonnen toen Kaïn aan God ten antwoord gaf: „Ben ik mijn broeders hoeder?“, daar begon het besef bij de mens: „Ik ben iets op zichzelf“. Dat besef is gegroeid door de lange ontwikkeling van de mensheid heen, tot het in de wereld zijn weg had volbracht. Dat was, concludeerde spreker, dus niet toevallig; nooit zou het verschijnsel kans hebben gehad, als de rest er niet voor had gedeugd. Pas toen het bloed van de daken droop, toen er uit elk huis „moord“ geroepen werd en niet één mens meer veilig was, kwam de bezinning. Toen kwam het verzet op; de geest van de wereld keerde zich tegen de eigen geest en maakte zich op om zich van zijn krankzinnigheid te verlossen, toen werd de geest van de mens vaardig over de mensen, toen kwam de bevrijding. De wereld had zich van de uiterste consequentie van het individualisme bevrijd.

De schuldvraag van het gebeurde besprekend, betoogde ds. Börger, dat het niet aangaat de schuld op de mensheid te schuiven en zichzelf buiten die mensheid te stellen; dat gaat niet, omdat men zelf de mens is.

Aan de beantwoording van de in het onderwerp neergelegde vraag toekomend, herinnerde hij aan het Bijbelwoord: „En toch gij kleinge-lovige, houd goede moed; Ik heb de wereld overwonnen“ en verzekerde, dat de mensheid het werk waarmee ze begon, toen ze zich van de uiterste consequentie van haar individualisme bevrijdde, toen ze de spits afbrak van haar eigen krankzinnigheid, ook zal voleindigen. Dat is geen keus die ze heeft, zei spreker, dat is een zaak van noodwendigheid. Ze zal het begonnen werk voltooiën en 't verschijnsel afbreken tot de grond. Ieder mens is een iemand en die iemand hebben iets met elkaar te maken. Die gedachten van de besten onder de mensen aan gemeenschap, broederschap en vrijheid zijn geen ijdele gedachten. Het individualisme heeft zijn taak volbracht, maar willen we onszelf bevrijden van onze eigen vereniging, dan dienen we zelf een wegwijzer te zijn; kom herwaarts en volg Mij. Wie zijn hand aan de ploeg slaat en achter zich kijkt, is voor de taak van de mensheid niet bekwaam. Ds. Börger besloot met de raad: laten we in alle gevallen eens proberen mee te doen in die worsteling van de mensheid om zelfbehoud en om licht.

Gouda's Courant

25-2-47